

Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě

NA BĚLIDLE 7, 702 00 OSTRAVA

Činnost Krajské hygienické stanice MS kraje v oblasti ochrany zdraví ve vztahu ke kvalitě ovzduší

Ve smyslu § 82 odst. 2, písm. s) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, krajské hygienické stanici náleží provádět hodnocení a řízení zdravotních rizik z hlediska prevence negativního ovlivnění zdravotního stavu obyvatelstva.

Ve smyslu § 42 písm. b) zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, je k výkonu správní činnosti na úseku ochrany ovzduší zmocněno MZd ČR.

Krajská hygienická stanice MS kraje se podílí na zdravotní politice v regionu, a to zejména při hodnocení zdravotních rizik. Podílí se na vypracovávání „Strategických plánů MS kraje v ochraně ovzduší“.

Na základě provedeného odhadu zdravotních rizik ze zvýšených koncentrací prašného aerosolu PM₁₀ navrhla Krajská hygienická stanice MS kraje zvláštní hodnotu denní koncentrace PM₁₀ 100 µg.m⁻³. Navržená hodnota prošla oponenturou Poradního sboru pro hodnocení a řízení zdravotních rizik hlavního hygienika ČR a Státního zdravotního ústavu v Praze – Národního referenčního centra pro ovzduší.

Na základě provedeného hodnocení zdravotních rizik prašné frakce PM₁₀ byl zaveden systém „Vyhlášení stavů zvýšených koncentrací – PM₁₀“ jako prevence negativního ovlivnění zdravotního stavu obyvatelstva.

Pro opatření v ochraně ovzduší není kompetentní krajská hygienická stanice, ale především orgány státní správy z resortu životního prostředí. Týká se to zejména problematiky emisních stropů a emisních limitů, vedení evidence o emisích, sledování imisí a programu snižování emisí. KHS jako orgán ochrany veřejného zdraví se podílí spolu se státní správou v ochraně ovzduší na procesech EIA, SEA a procesech IPPC.

Pro celý Moravskoslezský kraj je zpracován Plán na zlepšení kvality ovzduší, který je zveřejněn ve Věstníku právních předpisů Moravskoslezského kraje. Podle něho jsou pro kraj stanovena krátkodobá, střednědobá i dlouhodobá opatření s cílem zlepšit celkovou kvalitu ovzduší v kraji. K tomuto plánu se mohla vyjádřit široká veřejnost.

V souvislosti s extrémně vysokými hodnotami prachových částic v ovzduší na území celého Moravskoslezského kraje upozornila Krajská hygienická stanice MS kraje občany na dodržování zásad, kterými mohou zmírnit eventuelní zdravotní dopady související s vysokou prašností v ovzduší. Doporučení platí zejména pro děti, seniory, osoby trpící srdečně cévními a respiračními chorobami a se sníženou imunitou.

- omezit pobyt ve venkovním prostředí
- vyhýbat se namáhavé práci a sportování venku
- zvýšit přísun vitamínů, zejména vitamínu C (ovoce, zelenina)
- nekouřit, vyhýbat se zakouřeným prostorám
- obytné místnosti větrat jen nárazově, krátce
- omezit v domácnostech používání otevřených plynových spotřebičů a krbových topenišť
- dle možnosti se zdržet práce s chemickými látkami (např. barvy, rozpouštědla)

Krajská hygienická stanice MS kraje se zúčastnila jednání s Krajským úřadem MS kraje ve věci zavedení regulačního řádu při zhoršení imisní situace. Je ve stálém kontaktu s dalšími orgány činnými v ochraně ovzduší, např. ČIŽP, ČHMÚ, Magistrát Města Ostravy, obce v regionu. Krajská hygienická stanice MS kraje zadala Zdravotnímu ústavu v Ostravě vypracování studie hodnocení zdravotního rizika, která by hodnotila zdravotní dopady v souvislosti s extrémními prašnými podmínkami inverzní situace ve vztahu k podmínkám běžným.

V současnosti je sledován zdravotní stav obyvatel s ohledem na akutní respirační infekce (ARI) ve vztahu ke kvalitě ovzduší. V této souvislosti nebyl zaznamenán výrazný nárůst.

Ve stadiu příprav je Studie vlivu ovzduší na zdraví, která bude dle předpokladu zpracována ve spolupráci se SZÚ Praha.

Péče o kvalitu ovzduší vyplývá ze zákona o ovzduší resortu životního prostředí, který vykonává dozor zejména nad velkými a středními zdroji znečištění (průmyslové závody, kotelny).

Problematika vlivu domácích topenišť a dopravy však není ze zákona dostatečně legislativně ošetřena, přestože se na kvalitě ovzduší významně podílí. Je proto snahou všech zainteresovaných orgánů státní správy najít řešení, které by přispělo ke zlepšení situace.

Význam pro MS kraj by měla mít tzv. „smogová vyhláška“, která by doplnila stávající opatření v případě překročení limitů SO₂ a NO₂ i o regulační opatření v případě překročení zvláštních limitů poletavého prachu.

Úloha Krajské hygienické stanice MS kraje spočívá v preventivním přístupu, tj. z dostupných dat získávat informace o kvalitě složek životního prostředí a současně sledovat vývoj zdravotního stavu obyvatel a tyto poznatky uplatňovat při posuzování dokumentací staveb a záměrů, které by mohly ovlivnit veřejné zdraví.

KHS se pravidelně se účastní jednání Komise pro řešení ochrany ovzduší, která pracuje při Magistrátu Města Ostravy. Účastní se zástupci státní správy, městských obvodů a obcí z regionu.

Přímo kvalitou ovzduší se zabývají dokumentace, které jsou posuzovány v režimu zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, tzv. dokumentace EIA/SEA, kterých bylo v roce 2009 posouzeno celkem 181.

I kvalita zpracování těchto dokumentací má vliv na konečné objektivní posouzení, proto již opakovaně se KHS podílí na pořádání seminářů, které mají přispět k odpovědnému přístupu a zkvalitnění zpracování těchto dokumentací.

Z významných akcí v roce 2009 s vlivem na ovzduší, na kterých KHS participovala, lze upozornit na záměr posuzující stavbu Krajského integrovaného centra odpadů v Karvině či na strategický materiál Program snižování emisí Moravskoslezského kraje, který navazuje na již schválený Program ke zlepšení kvality ovzduší Moravskoslezského kraje.

Výsledky monitoringu SZÚ Praha a ČHMÚ i další informace o činnosti KHS v oblasti ochrany zdraví ve vztahu ke kvalitě ovzduší lze nalézt v každoročně vydávaných ročenkách a zpravodajích KHS MS kraje a na internetových stránkách www.khsova.cz.

Zdroje informací

Základem informací o kvalitě ovzduší jsou data ze sítě měřících stanic, která jsou na území České republiky provozována Českým hydrometeorologickým ústavem a doplněna dalšími stanicemi, zejména stanicemi zdravotních ústavů, která jsou zaměřena na zjišťování zdravotně významných dat. Dvakrát denně jsou aktuální data základních měřených škodlivin ze 17 stanic automatizovaného imisního monitoringu (AIM) v Moravskoslezském kraji zasílána správním úřadům v regionu. Veřejnost má tyto informace k dispozici na webových stránkách ČHMÚ www.chmi.cz, na automatické informační lince ČHMÚ Ostrava 596 900 111, teletextu ČT1 nebo světelném panelu Ostravského informačního centra. V případě zhoršení rozptylových podmínek

jsou podávány informace i prostřednictvím sdělovacích prostředků. Aktuální data ze stanic provozovaných Zdravotním ústavem Ostrava jsou k dispozici na webových stránkách tohoto ústavu www.zuova.cz.

Cenné informace lze získat rovněž z výročních zpráv těchto institucí nebo souhrnných ročních zpráv Státního zdravotního ústavu „Systém monitorování zdravotního stavu obyvatelstva ČR ve vztahu k životnímu prostředí“.